

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 166
אייר תשע"ח

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

בעירובין יש למקצוע ולמומחיות משמעות הלכתית

לאחר זמן קצר התברר שחלק מהעמודים שהוקטנו נטים לצד והם עקומים, באופן שהחוט לא עובר מעל החלק התחתון של העמוד, ובדין זה כמובן בחכמת שלמה (גליון השו"ע סי' שס"ב סי"א) שהוא פסול, ובחזו"א (סי' ע"א סק"ו) סבר בהתחלה להכשירו, ואח"כ (סי' ק"י"א) כתב שאין מקור נאמן להכשירו, ובהראות למעשה היה מורה שלא להכשיר עמוד עקום, כמו שכתב הקהילות יעקב (קריינא דאיגרתא). וכך מקפידים בכל העירובים השכונתיים שלא להכשירו, [בשלב יותר מאוחר כאשר קראו למוקד העירוב לבדוק את הענין, התברר שהסיבה לעמודים העקומים היתה מחמת חוסר מיומנות בצורת יציקת העמוד, שבשעת היציקה לא היתה לעמוד יציבות, הוא זו בתוך היציקה. [כאמור יציקת העמוד זה מקצוע, ולכן נציין כאן את הענין לתועלת העוסקים בעירובין שלא למדו את המקצוע. הרי זה דבר פשוט שביציקה צריך לייצב את מה שיוצקים, ואם לא מייצבים את העמוד, הרי המשקל של העמוד והגובה שלו מכבידים לכיון מסוים, וגם אם העמודו את העמוד ישר, תוך כמה דקות ואפילו שעה או יותר, הוא יכול לזוז בתוך היציקה ולנטות. לכן יש שלב מסוים באמצע יציקת הבטון, שצריך לייצב את העמוד עם סלעים או אבנים גדולות שיעמדו בלחץ, וגם גדול הבור צריך להתאים לכך, ועי"ז העמוד נשמר בצורה ישרה עד שהיציקה מתיבשת היטב].

דין פתחי שימאי במשטחים של סחורות

הישיבה התייעצה עם ת"ח כיצד להכשיר את העירוב ברמה המתאימה לבני הישיבה, והוא אמר להם שיעשו לחיים, אבל גם בזה הם לא רכשו לחיים מברול כמקובל, אלא העמידו משטחים של סחורות. והנה במשטחים יש רווח בעיה ידועה שהמשטח עשוי מקרשים עם רווחים ביניהם, ובין קרש לקרש יש כרוחב קרש, ומיין שהוא לא דבר שלם, יש בזה פסול של פתחי שימאי, כמבואר בגמ' (עירובין דף י"א). שפתחי שימאי אינו פתח, ורש"י מכאן כגון אבן נכנסת ואבן יוצאת, הדיינו דבר בולט ודבר שוקע. ואע"פ שלדיני מחציה זה כבר מדין לבדו, מ"מ לגבי לחי צריך שיהיה עשוי כדרך הפתחים, ולא יהיה פתחי שימאי.

לחי משטח בתוספת קרטון

כדי לפתור את הבעיה הזו, הם הוסיפו קרטונים על המשטחים, ובחלק מהמקומות הוסיפו גם קרש להחזיק את הקרטון, וכך עשו כעשרה לחיים. אלא שגם זה אינו לכתחילה, בין מצד העמידות של הקרטונים שהם נרטבים בגשם ומתקפלים, ועושה פתחי שימאי, ועוד שידוע מ"ש"כ החזו"א (סי' ע"א סק"י"ח בהערה) שאם הלחי רחב ג' או ד' טפחים מן החוט ולפנים אפשר יהיו פתחי שימאי, [משום שבמצב כזה הלחי רחבה בצורה מוגזמת ביחס למשקוף, שהוא החוט], ולמעשה מקפידים על כך בכל העירובים השכונתיים, ובמשטחים שהעמידו

באופן שהחוט באמצע המשטח, יש יותר מדי טפחים ממקום החוט כלפי פנים. וא"כ אע"פ שאין לפסול את העירוב משום כך, אבל עירוב כזה אינו במוצב של עירוב שכונתי, ובראי שבישיבה של בני תורה צריכים לסדר עירוב שכונתי, ועוד יותר מהודר, שהרי רבים מהבחורים לא מטלטלים אפילו בעירובים שכונתיים סטנדרטיים.

לפני כשנה היינו שם יחד עם אברך חשוב מהעוסקים בעירוב באחת הערים החרדיות הידועות, והוא ראה בזה את המוצב העגום, שארגונים ומשפחות משקיעים אלפי שקלים בכל מיני דברים חיצוניים ותכניות לנפש שיהיו ברמה טובה, ובשביל בדיקת העירוב כהלכה, ועשייתו בכשרות מסודרת, אינם משקיעים אפילו את המעט שצריך בשביל רמה שכונתית רגילה. הבודק של המוקד התעורר ואמר שבעז"ה יעבור זמן וגם הם יעשו כהלכה, או ע"י מוקד העירוב, או מומחה אחר, אבל זה יהיה עירוב טוב בע"ה.

בס"ד לפני שבוע קרא המנהל למוקד העירוב, להביא לחיים מסודרות, ולעמוד לפקח על המלאכה בשעת עשייתה, שתיעשה כראוי עם כל ההקפדות וההלכות, לכון את הלחיים בעזרת המכשיר המיוחד [הבקבוק והמחט], שהלחיים יהיו מכוונים לאמצע לפי

תיקון הלחיים בצורה הראויה

מקום החוט ולא לפי מקום העמוד, משום שכאמור העמודים התעקמו, וכן היה צריך לסדר את חיבור העמודים למחיצות. המוקד סייע שם במשך כמה שעות, עד להשלמת התיקון, ובתקוה שמכאן והלאה אם תהיה פירצה נוספת בגדר, מיד יתקנו אותה בצורה מושקעת וטובה. מדבר זה אנו רואים שבס"ד אחרי שאנשים מדברים על העירוב, הנים

דברים שהסעירו את הציבור בגליון הקודם

גליון הקודם הובאו כמה דברים, ושניים מתוכם גרמו לסערה גדולה בין הקוראים, שדנו ופלפלו בדנינים העולים, וזכינו לקבל תגובות טובות מציבור שיעניו וחקרו בהם. דבר אחד שעורר את ציבור הקוראים, גדלותו ומעלתו של מי ביטל את האירוח בגלל שהם לא סיפקו לו עירוב כשר. הקוראים הנסערים שאלו וחקרו ודנו האם הם היו חייבים לשלם בכל זאת את דמי השכיירות, או את דמי ביטול האירוח, או שאינם מחויבים בנזק כלל, כיון שהדבר ברור אצל כל יהודי שאם אין עירוב כשר לפחות למתחם, זה לא מקום שאפשר להיות בו, והרי זה מקח טעות. היו שטענו שצריך לפרט את הדרישה לעירוב בחוזה השכיירות, ואחרים השיבו לעומתם, מקום בלי עירוב זה כמו מקום בלי מים, אלו דברים פשוטים שלא צריך לפרט אותם. וכיון שהיה שם עירוב שאינו עירוב אלא חוטים בעלמא, כי חוט שסוטה מהעמוד במשהו קטן זה לא עירוב כלל (שו"ע סי' שס"ב סי"א, ומשנ"ב סי"ק ס"א), הרי זה מקום שאי אפשר להיות בו בשבת, חסר בו מהתנאים המינימליים לציבור שומרי שבת, ואין השוכר חייב לשלם אפילו דמי ביטול. במסגרת זו איננו מביאים את הפסק למעשה, שהוא שייך לדיני חושן משפט, ואדרבה שיהיה מעניין לציבור לדון בזה. ועכ"פ ודאי שאצילנו צריך להיות ברור, שמקום ללא עירוב כשר ברמת כשרות שמותר לנו לסמוך עליה, זה מקום שאי אפשר כלל להיות בו בשבת, שח"ו לא יכשל מישהו בטלטול האסור.

דין בגדים התלויים מעל אויר החצר שאינה מעורבת

דבר שני שעורר את ציבור האברכים לומדי מסכת עירובין והלכותיה, בענין מה שהתבאר בדין הטלטול של הבגדים התלויים בחבלי הכביסה, כאשר הם מעל אויר של חצר שאינה מעורבת, האם יש איסור להניסם לבית בשבת משום שמכניס מחצר שאינה מעורבת אל הבית. ויסוד הספק הוא, האם האיסור של חצר שאינה מעורבת דומה לאיסור כרמלית ורשות הרבים, שאיסורו הוא רק עד גובה י' טפחים מהקרקע, ולמעלה מ"י הוא מקום פטור, או שמא ההגדרה הזו היא דוקא בכרמלית שהקילו בה כקולי רשות הרבים כמבואר בגמ' (שבת דף ז'), משא"כ האיסור של חצר שאינה מעורבת, הוא איסור בדני רשות היחיד, וברשות היחיד יש לנו כלל שרשות היחיד עולה עד לקיוע (שם דף ז') וכמ"ש המשנ"ב (סי' שמה"כ ס"ק י"ב) שלפיקח אם הניח על גבי מקל כלשהו באויר רה"י, אפילו גובה מאה אמה נחשב הנחה ברשות היחיד. והנה הלומדים הביאו ראיה לאיסור בחצר שאינה מעורבת גם טלטול בגובה למעלה מ"י, מדברי התוס' (דף פה. סוף ד"ה בור), שהקשה רש"י איך מותר להעביר מהבית שהוא רה"י אל בור שגם הוא רשות היחיד, דרך מקום משותף שאינו מעורב, הרי יש בזה איסור שמעביר דרך אויר של חצר שאינה מעורבת. ותיצו התוס' שמעביר באויר למעלה מ"י שהוא מקום פטור, והעמידו באופן שהמקום שאינו מעורב שביניהם לא היה רשות היחיד, אלא כרמלית או רשות הרבים, ומוכח מדברי התוס' שאילו המקום היה רשות היחיד הדין היה חצר שאינה מעורבת, היה איסור להעביר באויר החצר אפילו למעלה מ"י.

עוד יש שהביאו ראיה מדברי הרשב"א (עירובין דף צח:) לגבי בית עם שני קומות שיש לו זיזים היוצאים מן הכותל, כעין אדנית הבנויה לפני החלון מבחוץ, ורגילים היו להשתמש להניח עליה דברים, וכתב הרשב"א שהיו העליון נאסר מכח שפרוץ לאויר חצר שאינה מעורבת של הזיז התחתון, ויש לדון בראיה זו ואכמ"ל. ויש עוד כמה פרטים בדיני חבלי הכביסה ואכמ"ל. ויגדיל תורה ויאדיר.

התקדמות אישית אך מעודדת

במקביל להתמודדות הקשה והמתמשכת מול מקומות שהעירוב בהם אינו מסודר כהלכה, במטרה להציל את המתארחים ממכשול של טלטול האסור ח"ו, ולנסות לסדר את הענין עם צוות המקום להתקין עירוב כהלכה, יש לציין שיש גם התקדמות מעודדת במקומות רבים, שמוניעים למספקנה שגם בשביל העירוב צריכים להביא מומחה, ולא לחשוב שזה דבר פשוט שגם מי שלא למד אותו יכול לעשותו. לכל מקצוע, יש את המומחיות והאומנות שלו.

במתחם של ישיבה חרדית במרכז הארץ, השוכנת בעיר שאינה חרדית, היה עירוב מסודר ע"י גדר המקיפה את המתחם, אולם לאחרונה בעקבות עבודות תשתית שנעשו בסמוך למתחם, נהרסו כמה גדרות, והיה צורך לעשות צורות הפתח. מנהל התחזוקה התקשר למוקד העירוב, וביקש לקנות עמודי עירוב מסודרים ולהתקין אותם ע"י איש התחזוקה של הישיבה. המוקד אמר למנהל איזה צינורות להזמין, והמוקד מכר להם ראשי עמודים מקצועיים מוכנים, אבל מעבר לכך הוסיף ואמר למנהל, שצריך שיהיה בהתקנה מומחה לעירוב שידע גם את ההלכות וגם המקצוע שבדבר, כי בענין הזה יש למקצוע משמעות הלכתית, אך בזה המנהל אמר שישתדר לבד.

והנה אם התמונה שהתוספת הצטרף עם העמוד של סוף המחיצה (הקרוב לפתח), הרי זה רחוק ממנו, ואין לבוד ביניהם. ואפילו הם היה לבוד יש חסרון של פתחי שימאי, כשהם שני חלקים שיש בליטה ביניהם. ואם התמונה שהעמוד שמצד לקיר בתחילת המחיצה יהיה העמוד של צורת הפתח, הרי יש כאן מחיצה בתוך הפתח, ואמנם אין לה דין מחיצה, אבל היא מחוברת ללחי בחלל הפתח. במצב כזה יש לומר שאינו דומה לדין הנ"ל במחיצת [שמוספיק שיהיה ד' טפחים מהפתח פתוחים], משום שבמחיצת היו עמודים כשרים, ורק נוסף בתוכם המחיצה, משא"כ כאן שהסתימה מחוברת ללחי והיא מקלקלת את צורת הלחי, ויש בו דין פתחי שימאי. ועוד שבמצב כזה הפתח מוגדר כסיום המחיצה הו, ואי אפשר שהלחי יהיה עמוד באמצע המחיצה. וכך ההוראה לאסור באופן שהגדר הסותמת מחוברת ללחי. ולכן לא ניתן לעשות את התוספת כפי שהם עשו.

המרפסת בעשיית צוה"פ מהפריזיה ולבוד במחיצות

ז. המשיב אמר להם שיעשו פתרון דומה ויחברו את התוספת בקצה הגדר, על העמוד הקרוב לפתח, באופן שיהיה זהה בהמשך ישר לעמוד שבסוף הגדר, וזה יחשב לעמוד כעין לחי המכוון מתחת הקורה, ואת הגדר עצמה יסגרו עם חוטמים שיוצרים לבוד כנ"ל.

ח. בצד שכנגדו שיש ג"כ פתח, שם הגדר ארוכה יותר מהחלק הפתוח, וניתן להתיר ע"י עומד מרובה, אך בכל זאת צריך להשלים את הלבד בתוך הגדר ומעליה. (בתמונה המצורפת, בצד ימין למעלה קרש הפרגולה אינו מעל העמוד. בצד ימין למטה קרש מכוון מתחת הקורה העליונה. בצד שמאל התוספת שאינה במקומה. בגדרות יש ררוח יותר מג' טפחים, והן נמוכות).

דין האהלים ביישוב מירון, הטלטול מהם ובסביבתם

לסיום נביא עוד שאלה אחת, שמתעוררת בימים אלה אצל אנשים שנוסעים לשבת למירון, וזכורם מקומות אירוח יש אנשים מסוימים שלוקחים אהלים, מקימים אותם בפניות הישוב ובסביבותיו, וישנים בהם. בהרבה מקרים מקימים אותם במקומות שמחוץ לגבולות העירוב, ואז אסור לטלטל מהם אל הציון והישוב, כי המקום שמסביב הוא כרמלית. וצריך מאוד לזהר בזה. אך גם כשלא לוקחים שום חפץ מהאהל, יש לזון בהם בני העושה וטלטול. והנה כאשר האהל סגור, והבד מתוח שאינו מתנדנד ברוח, יש למקום שבתוך האהל דין רשות היחיד, כיון שהוא מוקף במחיצות מכל הדי צדדים. אמנם יש דברים שיוכלים לבטל דין מחיצה, כגון אם יש חלל ג' טפחים מתחת הבד לקרקע [מחיצה תלויה אינה מחיצה], או באהל נמוך מאוד שאין בו חלל בגובה י' טפחים (שו"ע סי' שמ"ה סט"ו). כמו כן אם פותחים את פתח האהל לרווחה, באופן שלא נשאר בו עומד מרובה, האהל נעשה כרמלית, כי נשאר לו רק ג' מחיצות. אמנם גם באופן שבתוך האהל יהיה דין כרמלית, יהיה מותר לטלטל בתוכו, בדרך כלל, כי כולו פחות מד' אמות, ועד ד' אמות מותר לטלטל אפילו בכרמלית.

הגדון שיש לזון בו הוא לגבי הכנסה והרואה למקומות שליד האהל, פחות מד' אמות.

כגון כאשר חסר נקום ורועים להניח קצת דברים מבחוץ. או שמשוהו נפל מתחת הבד ויצא קצת לחוץ. כמקרים אלה, אם האהל הוא רשות היחיד, אסור להוציא ולהכניס ממנו אפילו כלשהו. משא"כ אם האהל הוא כרמלית, מותר לקחת ממנו לסביבותיו פחות מד' אמות, והם נמדדים לפי המושג"ב (סי' שמ"ט ס"ק י"ד) מהמקום שבו החפץ היה מונח. ואסור לטלטל שני פעמים פחות מד' אמות באותו חפץ. ויש בזה עוד כמה פרטי הלכות, המבוארים בשו"ע סימן שמ"ט, כפי שנלמד בעז"ה השבוע במסגרת השיעורים של חבורת האברכים.

אך יש לזון האם מותר לפתוח את הפתח באופן שהוא משנה את דין האהל לכרמלית, והאם מותר לסגור אותו באופן שהוא משנה את דין האהל לרשות היחיד. הרי זה סותר ובונה מחיצה המתרת. אולם פוסקי זמננו מצדדים להתיר, משום שלומדים מדיני סוכה שמותר לסגור את הגג ולעשות אהל, כיון שהוא מחובר בצירים. וה"ה שמחיצה העומדת על ציר, נידונה כפרוסה ומותר לסגור אותה, אף אם היא מתרת את המקום. ולפי"ז מקום לומר שהבד שכבר פרום מערב שבת ויש לו רוכסן לסגירה, נידון כמחיצה עם ציר. ונשאיר ללומדים לעיין בזה.

ההרשמה לסיור בעירובין בעמ"ק 055-678-33-23
 הסיור יערך בעז"ה בבני ברק רח' הרב כהנמן
 בשבוע פרשת בחוקותיו, כ"א אייר, דמי השתתפות 10 ש"ח
 בשעות בין הסדרים, במשך כשעה והוצי' 2:15 - 3:45 בצצהרים.
הציבור מוזמן לנצל עכשיו את ההזדמנות של סיור ברמה גבוהה
בשבועות אלו מתקיימות מכירות מרכזיות בכלילים הלומדים מסכת עירובין של החוברות והספרים על ההלכות האקטואליות בעירובים בזמננו
ביום שלישי ט"ו אייר בישיבת מיר. להזמנות מרובות 0548483320

בכשרותו ומעוררים על החששות שיש בו, רואים לבסוף תוצאות טובות, בסוף נהיה עירוב טוב. לא תמיד זה נעשה מיד, לפעמים זה לוקח חצי שנה או שנה ויותר, אבל כשמעוררים שוב ושוב זה עובד. התפקיד שלנו הוא לא להרפות, אם רואים בעיה, לעורר עליה בצורה יפה, אם אפשר לעזור לאחראי בתרומה קטנה. לתת לו, ולאחר שאנשים משתתפים בענין הזה, האחראי או המנהל מקבל מוטיבציה לעשות בצורה טובה.

שימת לב לאיסור טלטול לחצר ולמרפסת

מתוך השאלות שהגיעו בשבוע האחרון, מאברך שהוצרך לנסוע לישוב דתי, והתקשר למוקד העירוב לשאול האם אפשר לסמוך על העירוב ביישוב ההוא. והמשיב ענה לו לפי התנאים שיש בידו, שאי אפשר למשפחות בני תורה לסמוך על העירוב הזה, אפילו לא לתת לילדים לטלטל בו. אותו אברך אמר שהוא מראש לא הביא ילדים, ולכן אין לו צורך דחוף לטלטל. ובכל זאת הוא שאל האם אפשר לטלטל לפחות לחצר ולמרפסת.

שאלה זו מצויה מאוד, ואפילו אנשים שיודעים כבר לא לטלטל בעירוב הכללי, עדיין לא שמים לב שבהרבה מקרים היציאה לחצר שאינה מוקפת כהלכה, גם היא הוצאה מרשות לרשות, כלומר מהבית שהוא רשות היחיד אל החצר שהיא כרמלית. יש אנשים שסבורים שכיון שהחצר היא פרטית רק לאורחים, הרי היא "רשות היחיד". וכמובן אין הדיון כן, אלא רשות היחיד הוא רק מקום המוקף במחיצות מכל ארבעת הצדדים, לפי כללי הפירצות והפתחים. ויש אנשים שלא חושבים שיש שאלה כלל, זה נראה כל כך טבעי להוציא למרפסת ולדשא כאשר נמצאים בצימר בקומת קרקע, עד כדי שאפילו אלו שהורגלו שלא לטלטל לא תמיד רואים את הענין של טלטול בהוצאה לדשא, או בטלטול בדשא יותר מד' אמות, כאשר לוקחים כסא או חפץ ממקום למקום בחצר.

במקרים שהשואל מתקשר ושואל, המשיב מודיע אותו לבודק את הגדרות, ולבודק את הפירצות, לתקן אותם בפתרונות קלים וכשרים, עד כמה שאפשר. במקרה המדובר היתה מרפסת מוגבהת מן הקרקע, עם כעין מחיצות מכל שלושת הצדדים, ובהם שני פתחים, והענין היה נראה פשוט שאולי צריך רק תיקון קל. אבל למעשה כאשר דנו על כשרותה והתחילו בתיקון שלה, התברר שבמרפסת כזו קטנה, יכול להיות שצריכים להיות בקיאים ועיריניים לכמה וכמה דינים.

גובה המחיצה ולבוד בין הקרשים

א. המחיצות שהיו למרפסת, היו מקרשי עץ שוכבים, שיש ביניהם יותר מג' טפחים. ואינם כשרים למחיצה. לשם כך הפתרון הוא לקשור חוט מתוח [שאינו מתנדנד ברוח] באמצע הרווחים, כדי שיהיה לבוד ביניהם. כלומר החוט מצטרף לכשרות המחיצה, שבין הקרש העליון לחוט, ובין החוט לקרש התחתון יש פחות מג' טפחים, וע"י לבוד נחשב כאילו הכל סתום. במקרה זה בעל הדירה עזר לאורה, ואמר שכבר יסדר את הגדר בצורה קבועה, והביא קרשים וחיבר ביניהם.

ב. הגובה של המחיצה בסה"כ היה רק 80 ס"מ, וא"כ המחיצה אין בה שיעור י' טפחים לשיעור חזו"א, אלא רק לשיעור הגו"ח נאה. ולמעשה ההוראה להקפיד גם בכרמלית על מחיצה בגובה מטר, לכן צריך להגביה את הגדר. וגם בזה הפתרון הפשוט הוא לקשור חוט מתוח בגובה מטר, שיהיה לבוד למחיצה, ויחשב כסתום, אמנם ראוי להקפיד שהחוט יגיע לגובה מטר ויותר ברווח, כי אם יעשה בצמצום, מצוי שהחוט ישקע באמצע אם לא יהיה מתוח, או שמישהו ישען עליו וינמוך אותו, או שיהיה קטע שיש בו חול שיוצר שיעור בגובה הקרקע, ויתמעט מגובה המחיצה.

ג. בצד ראשון של הכניסה, היתה גדר רק על חלק מהמרפסת, במקרה כזה השאלה האם יספיק לתקן את הגובה והלבד שבין הקרשים. אבל התשובה היתה שבצד הזה המחיצה פחות מעומד מרובה. כלומר הפתח ברוחב מטר, והגדר ברוחב 90 ס"מ, וא"כ אין בה עומד מרובה. וצריך להאריך את המחיצה שתהיה לפחות חצי ממקום, או לעשות צורת הפתח. [יש שיסתמו בזה על פס ד' טפחים בחצר. וע"י משג"ב סי' שס"ג ס"ק קי"א ואכמ"ל].

האם הפרגולה נחשבת צוה"פ ודיני לחי בעמודי המחיצה

ד. אחרי שהתברר שהמחיצות צריכות כמה תיקונים, שאל האברך האם הפרגולה יכולה לטמש צורת הפתח מכל שלושת הצדדים. והנה דבר ראשון, בדרך כלל בפרגולה יש עד אחד שכשר להחשב צורת הפתח וצד שני אינו כשר, דהיינו בצד אחד (להוגמה ברוחב) הקרש העליון יושב מעל העמודים ממש, ובצד שני (צד האורך) הקרש העליון אינו מעל העמוד, אלא שוכב על הקרשים של הרוחב. ולכן רק צד הרוחב שבו הקרש מעל העמוד, יכול להחשב צורת הפתח [אם יסמכו עליו], משא"כ צד האורך אינו יכול להחשב צורת הפתח, אא"כ יעמוד תחתיו לחיים, שיהיו מכוונות תחת הקורה.

ה. במקרה הנ"ל הצד של הכניסה הנ"ל לא היה מעל העמודים, ורק הצד הסגור כנגד הבית היה מעל העמודים. שאל האברך האם התיקון שעשו בצד הנ"ל מיותר, כיון שיש בו צורת הפתח. אבל התשובה היתה שהתיקון אינו מיותר, כיון שיש הלכה נוספת שבפתח צריך להיות אפשרות להיכנס בו, בגובה י' טפחים, ולפחות ברוחב ד' טפחים. ודין זה מביאר גם בחזו"א (פי ע"י ס"ק י"ט בין רשימת ההלכות), שאם יש מחיצת סתומת בחלל הפתח, צריך שישאר רוחב ד' טפחים בגובה י' שאפשר לעבור בהם. וכיון שכאן יש קרשים סתומים את כל הפתח, אי אפשר להחשיבו כפתח. [אחרי להחשיבו כפתח].

ו. לאחר מכן עבר לדון בענין צד הכניסה, שבו צריך לעשות צורת הפתח. הוא התחיל יחד עם בעל הדירה לעשות לחי, ובקש מבעל הדירה שיעלם וישלח אל מוקד העירוב לבודק אם עשו כהלכה. התמונה הגיעה קצת לפני שבת, והמשיב הבחין שהם עשו המצאה שאינה כשרה. במקום להעמיד קרש באורך מטר בתחילת הפתח, שיחשב כלחי וכעמוד המכוון מתחת הקורה, הם עשו הוספה של 20 ס"מ מעל הגדר צמוד לקיר המבנה, והתכוונו שזה יצטרף עם הקרש של העמוד של המחיצה, ויבדד יהיה לחי בגובה מטר.